

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради»

Криворізький державний педагогічний університет

Кафедра загальної та спеціальної педагогіки

Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства

Перша Всеукраїнська науково-практична конференція

Збірник тез доповідей

14 вересня 2022 року

Дніпро

УДК 37:001.895

ISBN 978 - 966 - 8676 - 67 - 3

Рецензенти:

Лесик А.С., доцент кафедри педагогіки Бердянського державного педагогічного університету, канд. пед. наук, доцент.

Щербина С.М., доцент кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету, канд. пед. наук, доцент.

Кірман В.К, завідувач кафедри математичної, природничої та технологічної освіти комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», канд. пед. наук, доцент.

Відповідальний за випуск: Мотуз Т.В., Кочерга Є.В.

Конференція зареєстрована в ДНУ «УкрІНТЕІ», посвідчення № 239 від 10 червня 2022 року.

Рекомендовано до друку Вченою радою комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», протокол № 1 від 01.09.2022 р.

Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства: збірник тез доповідей Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції (14 вересня 2022 року, м. Дніпро) / за заг. ред. Т. В. Мотуз, Є. В. Кочерги. Дніпро : КЗВО «ДАНО» ДОР», 2022. 391 с.

У збірнику подаються тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта і наука в умовах інноваційного розвитку суспільства», що проходила 14 вересня 2022 року в місті Дніпрі на базі комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

За зміст та достовірність матеріалів, поданих у збірнику, відповідальність повністю несуть автори публікації.

© КЗВО «ДАНО» ДОР», 2022

© Автори статей, 2022

ЗМІСТ

Редакційна колегія.....	3
Організаційний комітет.....	3
Секція 1. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	11
Березинський Володимир, Миронова Руслана Роль професійної компетентності вчителя в системі сучасної шкільної освіти.....	11
Ватковська Марина Тенденції розвитку сучасної освіти у парадигмі ціннісного підходу.....	13
Григораш Тетяна Глобальні тенденції у сфері освіти в умовах цифровізації суспільства.....	16
Єфремова Людмила, Балаклеєць Майя Праксеологічний підхід як інновація в практиці управління закладом освіти.....	20
Кульбач Лариса Управління розвитком закладу загальної середньої освіти в реаліях російської агресії в Україні.....	22
Нежива Ольга Місія університету – одна із найважливіших умов формування конкурентної стратегії ЗВО.....	25
Ратинський Вадим Інноваційний розвиток закладів освіти – як основа відбудови економіки у повоєнний період.....	27
Скиба Юрій Штучний інтелект – інноваційна технологія управління розвитком кадрового потенціалу закладу вищої освіти....	29
Христенко Світлана Освітня робототехніка як ефективний напрям впровадження STEM-освіти в Україні.....	31
Худавердієва Вікторія, Загоруйко Софія Інтеграційні процеси розвитку інноваційного освітнього середовища.....	32
Худавердієва Вікторія, Чуйко Наталія, Загоруйко Софія Інноваційні підходи до управління розвитком освітньо-наукового середовища закладів освіти.....	38
Чаус Марина Інноваційні підходи до управління розвитком закладу освіти.....	43
Шабасєва Людмила Інноваційні підходи до управління розвитком позашкільного закладу.....	45
Швидун Віктор Педагогічні інновації як засіб розвитку закладу освіти.....	47
Секція 2. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	50
Абраменко Олександр Освітні мультимедійні технології.....	50
Аніщенко Олена До питання про соціальну мобільність педагога....	52
Білоус Олена Педагогічна майстерність викладача вищої школи в умовах дистанційного навчання.....	55
Білоусова Людмила, Шинкаренко В'ячеслав Використання ідей «Вальдорфської педагогіки» у сучасній школі.....	57

Большаніна Ольга Педагогічні ідеї опанаса сластіона та примінення його навчальних підходів у сучасних мистецьких фахових предметах.....	61
Бортняк Валерій Особливості інноваційного розвитку освіти в Україні.....	64
Бортняк Катерина Змішане навчання як спосіб формування комунікаційної компетентності викладачів.....	66
Булейко Оксана Куб гнома економа.....	68
Вознюк Лідія Професійна компетентність учителя як важливий чинник забезпечення якості освіти в умовах воєнного стану.....	71
Волощук Ілона Освітній симбіоз родини школяра та закладу освіти у військовий час.....	72
Гапіч Наталія Переваги використання ІКТ в дистанційній освіті.....	75
Голуб-Петрів Тетяна Сутність поняття «оцінювання», його місце в навчальній діяльності учня та професійній діяльності вчителя.....	77
Гонтар Дмитро Викладання історії у контексті державної меморативістики як теоретико-практична складова сучасного освітнього простору.....	80
Григоренко Єлизавета Формування хімічної компетентності у студентів аграрних закладів фахової передвищої освіти на основі вивчення навчальної дисципліни «Хімія» як складова професіоналізму майбутнього агроному.....	84
Грубі Тетяна Компетентнісно-орієнтований підхід як сучасна освітня технологія.....	88
Гуртова Марина Дистанційне навчання: форми, переваги та недоліки.....	91
Дідик Олена Мобільність – один із критеріїв професіоналізму сучасного вихователя.....	93
Довгало Вікторія Граматичні категорії іменника в українській, російській та білоруській мовах: дидактичний аспект.....	98
Дороніна Тетяна, Іванова Вікторія Часткова професійна кваліфікація як напрям розвитку сучасної освіти.....	100
Дудка Ярослав Діджиталізація освітнього процесу на уроках географії.....	102
Дудник Віта Проблема виховання гендерної толерантності в сучасній школі.....	105
Єрмоленко Наталія Відеоматеріали як засіб формування комунікативної компетентності на уроках іноземної мови.....	108
Забара Олена Теоретичні та практичні аспекти формування професіоналізму педагога в сучасних умовах.....	110
Завіша Ірина Цифрові технології в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.....	113
Золотухіна Анастасія Сутність діяльності сучасного педагога з дітьми, які пережили важкі травматичні події.....	115

Калугін Руслан Результати опитування щодо змісту та технологій змішаного навчання.....	117
Кірман Вадим, Гаража Тетяна Нормативні основи розвитку природничої освітньої галузі.....	120
Клевцова Вікторія, Баранець Яна Дидактичні можливості використання інтерактивного програмного комплексу mozabook на уроках біології.....	123
Кліменко Жанна Формування логіко-математичних компетенцій у дітей дошкільного віку шляхом упровадження інноваційної технології «кольорові палички Д.Кюізенера».....	124
Ключник Руслан Формування когнітивних та соціокультурних компетентностей у процесі вивчення англійської мови.....	127
Комарчева Анастасія Карл Орф «музичні інструменти».....	130
Король Анжела Дидактичні основи реалізації творчого підходу у навчальному процесі ВНЗ майбутнього менеджера.....	132
Крамаренко Тетяна Особливості діяльності вчителя з розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	134
Кубрак Ярослав Проблематика інкримінації дій в корупційних правопорушеннях.....	139
Кулакова Галина Медіатехнології в початковій школі як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів.....	143
Кулябо Дар'я Філософія конфлікту: історичний погляд.....	145
Світлана Кучер Візуальна організація інформації в освітньому процесі при вивченні педагогічних дисциплін.....	147
Ластовецька-Соланська Зоряна Перспективи розвитку музикознавчої освіти в Україні на сучасному етапі.....	151
Левкін Дмитро Навчально-виховна діяльність викладача в закладах вищої освіти.....	152
Левковець Ольга Теоретичні та практичні аспекти формування професіоналізму педагога в сучасних умовах.....	155
Леонова Аксінія Впровадження гендерного компоненту в освітній процес Криворізького державного педагогічного університету.....	157
Литвинюк Людмила Розвиток і саморозвиток педагогічної майстерності у післядипломній педагогічній освіті.....	159
Мазур Ірина, Міхіна Наталія, Клімова Людмила, Купрієнко Валентина Формування педагогічної культури як компонента професійної майстерності вихователя закладу дошкільної освіти.....	164
Макаренко Ірина Емоційний інтелект менеджера в освіті як предиктор його успішної управлінської діяльності.....	169
Маруховська-Картунова Ольга Специфіка викладання «філософії» та «Філософії науки» для аспірантів в умовах інноваційного розвитку суспільства.....	172
Маруховський Олег Концепція медіаосвіти в Європі та в Україні як складова професійної підготовки фахівців із зв'язків з	174

громадськістю.....	
Машненко Людмила Гендерний підхід в реалізації концепції нової української школи.....	176
Мельникова Інна Інновації в розробці практичних робіт з біології під час дистанційного навчання в закладі фахової передвищої освіти.....	178
Микитенко Марина Періодизація реформування освіти 1919-1991 роки на території України.....	180
Мірошніченко Валентина Суспільна діяльність у військовому середовищі.....	183
Пасічник Вікторія Підприємницька компетентність учнів початкових класів.....	185
Пасічник Любов Національно-патріотичне виховання в Україні: історія та сьогодення.....	187
Петренко Ольга Концептуальні засади використання інтерактивного навчання в початковій школі.....	189
Пилипенко Олена, Суховірська Людмила Формування сучасних педагогічних навиків під час вивчення теми «Поверхневий натяг рідин та поверхневі явища».....	192
Поляковська Ольга Особливості формування навчальних груп підготовчого відділення для іноземних громадян у закладах вищої освіти.....	193
Потапенко Олег Педагогіка партнерства як інновація в сучасній освіті.....	195
Приступа Яна Педагогічна культура як одна з фундаментальних складових педагогічної майстерності вчителя.....	197
Резнік Олександра Сертифікація вчителів початкових класів – виклик сьогодення.....	199
Резнік Олександра Удосконалення професійних компетентностей вчителя початкових класів (на прикладі з особистого досвіду).....	203
Самойленко Світлана Порівняльна лінгвістика англійської та української мов як засіб вивчення іноземної мови: граматичний аспект.....	207
Семеняка Анна Правові компетенції детективів та форми їх реалізації.....	209
Силенко Юлія Дискурс професіоналізму майбутніх викладачів закладу вищої освіти у процесі професійної підготовки.....	212
Слабінська Оксана Обдаровані діти, форми, методи, робота з обдарованими дітьми.....	215
Тороп Крістіна Готовність педагогів до інноваційної діяльності.....	217
Фоменко Лариса Розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики – запорука успішності їх інноваційної педагогічної діяльності.....	219
Ховрякова Тетяна Провідні тенденції сучасної підготовки молоді	222

до подружнього життя в освітній площині.....	
Чаус Ганна, Романець Олена Важливість розвитку критичного мислення вчителів у післядипломній освіті.....	224
Чевюк Анастасія Особливості викладання англійської мови здобувачам-початківцям.....	226
Чигрина Валентина, Слободенюк Олена Професійне зростання педагогів в умовах навчального закладу.....	229
Чорна Юлія Цінності як орієнтир Нової української школи: нормативно-правові основи.....	233
Чубата Оксана Національно-патріотичне виховання дошкільників засобом створення віртуального музейного простору.....	235
Швидун Людмила Освітня мобільність в контексті професійного розвитку педагогів.....	238
Шепель Оксана Веб-квест як засіб розкриття творчого потенціалу здобувачів освіти під час дистанційної форми навчання.....	241
Щербина Світлана Формування професіоналізму педагогів під час вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні технології навчання та виховання».....	243
Яковенко Оксана Аналіз конфліктів в педагогічній роботі з дітьми шкільного віку.....	246
Янюк Ольга Впровадження інтерактивних методів у освітній процес під час формування професійних компетентностей майбутніх фахових молодших бакалаврів технологічного відділення	250
Яхнич Марина Просвітницька модель освіти: філософське обґрунтування та спроби практичної реалізації.....	256
Секція 3. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	260
Базилевська Оксана, Кузьмич Валентина Особливості розвитку уваги у дітей з особливими освітніми потребами.....	260
Богомаз Крістіна Роль корекційної роботи у психічному розвитку молодших школярів з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня.....	262
Воробйова Тетяна Створення та розвиток інклюзивного освітнього простору в закладах позашкільної освіти.....	265
Голосна Альона Особливості формування в учнів з ооп навичок самообслуговування.....	271
Григоренко Ганна Організація дистанційного навчання в закладах дошкільної освіти для дітей з порушеннями зору: практичний аспект.....	273
Довбніч Мар'яна Інклюзивне забезпечення навчального процесу та усебічного розвитку глухонімих дітей.....	277
Драчук А., Білоконна Н. Умови створення успішного інклюзивного освітнього середовища початкової школи.....	280
Ільїна Олена, Мусорова Анна Інноваційні технології в	283

інклюзивному середовищі.....	
Канцелярська Лариса Інклюзивна освіта – шлях до суспільної інтеграції та формування ключових компетентностей в учнів початкової школи.....	286
Кобзева Ірина, Рєзніченко Діана Організація арттерапевтичних занять з дітьми з особливими освітніми потребами.....	290
Кочерга Євгенія, Кисельова Карина Використання ігрової діяльності для розвитку дітей з інтелектуальним порушенням помірною ступеню.....	294
Кочерга Євгенія, Несуца Інна Визначення педагогічних умов використання елементів арт-терапії при роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.....	297
Кочерга Євгенія, Яна Спільник Педагогічний потенціал арт-терапії у роботі з молодшими школярами з особливими освітніми потребами.....	299
Крисан Дарія Виховний потенціал арт-терапії, як засіб корекції агресивності у дітей молодшого шкільного віку з ООП.....	302
Купрас Віра, Захарова Людмила Особливості навчання немовленневої дитини з РАС в умовах сучасного інклюзивного середовища.....	305
Купрас Віра, Четверик Тетяна Інклюзивне освітнє середовище: використання інноваційних технологій у корекційно-розвивальному процесі з дітьми із РАС.....	308
Куцай Катерина Особливості навчання дітей з ООП.....	312
Максименко Тетяна Вплив взаємовідносин в сім'ї на розвиток дитини з особливими освітніми потребами.....	315
Москвичова Власта Застосування сучасних освітніх технологій у формуванні інклюзивної компетентності педагогів.....	318
Мотуз Тетяна, Саснко Олена Можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивному навчанні.	321
Олефір Наталія Особливості формування інклюзивного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти.....	324
Пісковенко Людмила Соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами як педагогічний феномен.....	326
Поволоцька Ольга, Шинкаренко В'ячеслав Інклюзивне освітнє середовище у загальноосвітніх навчальних закладах.....	329
Потапюк Лілія Перспективи впровадження інклюзивної моделі освіти у вищій школі.....	331
Прокопенко Катерина Роль та основні завдання сім'ї у процесі соціального інтегрування дитини з особливими освітніми потребами.....	334
Пюрко Владислав, Пюрко Ольга Магістральні лінії підвищення рівня професійної компетентності корекційного педагога.....	337
Савченко Вікторія, Сарана Анастасія Інноваційні технології навчання як засіб підвищення якості освіти дітей з особливими	340

освітніми потребами.....	
Скакуненко Віта Кінезіологія – іноваційний крок в освіті дітей з особливими освітніми проблемами.....	343
Скіпочка Олександра Застосування комп'ютерних технологій на заняттях із дітьми з порушеннями слуху.....	346
Собар Віра Особливості використання технологій дистанційного навчання в інклюзивному освітньому середовищі.....	349
Солодовник Валерія Використання арт-терапевтичних технологій, як засобу подолання стресу у дітей з особливими освітніми потребами під час воєнного стану.....	351
Солодовник Валерія, Цебро Юлія Інноваційна компетентність педагога як умова реалізації ідей інклюзії.....	354
Сосіна Ольга Рефлексія впровадження інклюзивного навчання.....	356
Танцюра Ганна Сучасні підходи до вивчення особливостей розвитку пізнавальних процесів у дітей з особливими потребами дошкільного віку.....	358
Тарабанова Яна Дисграфія як реалія сучасного уроку української мови.....	360
Тарабасова Людмила Теоретико-методологічні основи інклюзивної освіти.....	362
Тюлькова Ольга Позитивний вплив фізичного розвитку дітей з особливими потребами в природному середовищі.....	365
Христова Тетяна, Стадник Василь, Кропивницький Ігор Зміцнення здоров'я дітей старшого шкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.....	368
Юрченко Дарія Толерантне ставлення до дітей з ооп в освітньому середовищі.....	372
Юрченко Наталія Особливості навчання дітей з мовленнєвими порушеннями в умовах інклюзивного середовища.....	375
Ясеневиц Олена Інклюзивна освіта: досвід Фінляндії.....	377
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	379

Євгенія Кочерга

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної
та спеціальної педагогіки*

blago-2013@ukr.net

Карина Кисельова

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки, КЗВО «Дніпровська академія неперервної
освіти» Дніпропетровської обласної ради», м. Дніпро*

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ ПОРУШЕННЯМ ПОМІРНОГО СТУПЕНЮ

Гра є провідним видом діяльності будь-якої дитини. Ігрова діяльність сприяє розвитку пам'яті, уваги, мислення, соціалізації. А для дітей з інтелектуальними порушеннями гра має особливе значення, оскільки гра допомагає в корекції дефектів психічної діяльності дітей з інтелектуальним порушенням помірною ступеню та сприяє їх залученню до корисної праці. Отже, актуальним є питання вибору у практиці роботи з дітьми з інтелектуальним порушенням помірною ступеню ігрової діяльності з метою формування їх сенсорних здібностей та дрібної моторики.

Характерною рисою дітей з інтелектуальними порушеннями помірною ступеню є «здатність до опанування понять, що мають конкретний побутовий зміст, і водночас нездатність до самостійного понятійного мислення. Мовлення таких дітей формується уповільнено: окремі слова, іноді фрази. Розуміння зверненого до них мовлення на побутовому рівні збережено. Порушена загальна моторика, що ускладнює формування навичок самообслуговування, але поступово такі навички формуються. Діти з інтелектуальними порушеннями помірною ступеню можуть оволодіти навичками спілкування, соціально-побутовими навичками, грамотою, рахунком, деякими уявленнями про навколишній світ, навчитися якомусь ремеслу. Але в той самий час вони потребують постійної допомоги і не здатні жити самостійно (так само, як і діти з інтелектуальними порушеннями тяжкого та глибокого ступенів)» [3, с. 5-6].

Спеціально організоване навчання впливає на ігрову діяльність дітей з інтелектуальним порушенням. Вони в змозі «опанувати сюжетно-рольовими іграми та виявляються здатними не тільки відтворювати передбачені програмою ігрові сюжети, а й створювати нові ігрові ситуації. У переважній більшості дітей формуються специфічні ігрові вміння, вони можуть самостійно брати на себе ролі та діяти відповідно до них. та іграшками подібні ним заміники. Під впливом навчання іграм з правилами у них формуються передумови довольної поведінки. ... В процесі оволодіння діяльністю створюються умови для більш повноцінного накопичення дітьми чуттєвого досвіду. Під час ознайомлення з навколишнім, у предметних іграх з використанням дидактичних іграшок діти не тільки ознайомлюються з

різноманіттям властивостей предметного світу, а й вчать виконувати досить складні дії, що вимагають опори на ці властивості. Особливу роль при цьому відіграють різні види продуктивної діяльності (малювання, ліплення, аплікація, конструювання, праця)» [2, с. 52].

Дослідники зазначають, що «система дидактичних ігор та вправ, що відповідає сучасним вимогам розвитку сприймання та формуванню уявлень про властивості предметів, дозволяє поєднати сенсорне виховання, яке відбувається за допомогою дидактичних ігор та вправ, із сенсорним вихованням у складі навчання малюванню, конструюванню та іншим видам діяльності. Дидактичні ігри та вправи використовуються з метою опрацювання уявлень про властивості предметів та опанування діями обстеження даних властивостей. За продуктивними видами діяльності залишаються функції засвоєння уявлень про властивості предметів та дій, необхідних для обстеження цих властивостей, на уточнення знань та умінь отриманих у дидактичних іграх та вправах» [4, с. 256].

З дітьми з інтелектуальним порушенням помірного ступеню можна проводити індивідуальні заняття, які складаються з трьох ступенів:

«1) Асоціація сенсорного сприйняття з назвою (встановлення педагогом зв'язку між предметом або ознакою і назвою). Вчитель говорить дитині назви предметів, властивостей або кількостей. Нові терміни бажано повторити декілька разів, залучаючи при цьому, якщо можливо, не лише слухове, а й зорове, тактильне сприйняття дитини чи мускульну пам'ять. Наприклад, при запам'ятовуванні назв геометричних тіл дорослий показує, як їх обмацують з усіх боків двома руками, дає їх по черзі дитині, щоб та повторила дії, і називає їх. Знайомлячи з назвами кольорів, вчитель говорить і вказує на відповідну табличку: «Це зелений. Це білий. Це фіолетовий».

2) Розпізнавання предмета чи ознаки, яка відповідає назві. На цьому етапі дитині дається завдання типу: «Дай мені...Покажи мені...». Виконуючи їх, дитина не просто пасивно споглядає предмети, але й активно діє з ними. Завдань слід давати достатньо, щоб дитина краще запам'ятала нові поняття. Вони повинні бути також різнопланового характеру для підтримання інтересу і надання додаткової можливості рухової активності. Так, у прикладі з геометричними тілами можна запропонувати не тільки дати чи показати те чи інше тіло, але й попросити дитину: «Поклади, будь ласка, кулю в кошик». Перший і другий ступінь слугують для збагачення пасивного словника дитини.

3) Запам'ятовування слова, що відповідає предмету або ознаці. На цьому етапі нові терміни переходять із пасивного словника в активний. Щоб сприяти цьому, вчитель вказує на предмет і задає питання, що стосується його назви, будь-якої властивості або ж представленої ним кількості: «Що це? Який це? Скільки це?» [1, с. 61].

Також «у зв'язку із необхідністю подолання відхилень у сенсорному розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку сформульовані узагальнені корекційні завдання до формування їхніх перцептивних дій. Навчання слід здійснювати у наступній послідовності: формування емоційно-

позитивного відношення до сумісної діяльності; організація виокремлення дітьми властивостей предметів; організація засвоєння дітьми уявлень про сенсорні еталони; навчання дітей таким способам обстеження, які б вимагали використання засвоєних уявлень в якості сенсорних еталонів. При цьому для розвитку сенсорно-перцептивної сфери дошкільників потрібно:

– Формувати зорове зосередження дитини на іграшці, яка знаходиться у дитини чи у педагога у руці: навчати брати та утримувати іграшку (предмет) однією чи двома руками; навчати утримувати іграшку (предмет) тривалий час.

– Навчати спостерігати за діями педагога. Сумісно з педагогом виконувати прості предметно-ігрові дії.

– Розвивати дрібну моторику дітей.

– Навчати дітей означати чуттєву інформацію, яку отримали протягом обстеження предметів (холодне/тепле, сухе/мокре, тверде/м'яке, дрібне/велике тощо).

– Відтворювати елементарні пошукові дії: розглядання, стискання, перекладання, повертання тощо за наслідуванням діям педагога.

– Навчати знаходити знайомі іграшки за назвою, самостійно називати їх.

– Звертати увагу дитини на властивості знайомих іграшок (предметів), їх колір, розмір, форму, фактуру (фіксувати словом педагога результат дії дитини).

– Запам'ятовувати за педагогом назви властивостей – знаходити за назвою.

– Навчати вибирати (знаходити) предмет за зразком, вивчати назви зразків» [4, с. 60].

Отже, ігрова діяльність дітей з інтелектуальним порушенням помірного ступеню має бути організованою з урахуванням визначеної етапності та особливостей перцептивної діяльності дитини. Педагог, який організовує ігрову діяльність дітей з інтелектуальним порушенням помірного ступеню має володіти спеціальними знаннями і навичками, а також відповідною педагогічною майстерністю, адже це складна і тривала робота, яка вимагає значних зусиль від педагога.

Список використаних джерел

1. Галецька Ю. В. Ігрові технології як форма роботи з дітьми з помірною та тяжкою розумовою відсталістю. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)* : збірник наукових праць: вип. 10 / за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : ПП. «Медобори-2006», 2017. С. 44–54.

2. Гладченко І. В. Комплекс програмно-методичного забезпечення «Зміст корекційно-спрямованого навчання і виховання розумово відсталих дітей у спеціальних дошкільних закладах» (програма з ігрової діяльності, методичні рекомендації, дидактичні матеріали). Київ : 2012. 112 с.

3. Трикоз С. В., Блеч Г. О. Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.

4. Трикоз С. Застосування сенсорних ігор та вправ у навчанні дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. *Освіта осіб з особливими потребами: виклики сьогодення*. Київ : «Наша друкарня». 2020. С. 250–264.

Євгенія Кочерга

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної та спеціальної педагогіки
blago-2013@ukr.net

Інна Несуца

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», м. Дніпро

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АРТ-ТЕРАПІЇ ПРИ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Концепція Нової української школи орієнтована на нову парадигму освіти, у якій центром є дитина з її індивідуальними особливостями. В умовах розвитку інклюзивного освітнього середовища актуальним є питання про пошук ефективних технологій, методів та засобів роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП). Науковці та педагоги-практики вважають, що одним із ефективних методів роботи з дітьми з ООП є арт-терапія, яка має значний педагогічний потенціал. Арт-терапія може допомогти дітям з ООП виявляти свої творчі здібності, самовиражатися, налагоджувати контакт з іншими, отримувати підтримку. Саме тому, ми вважаємо за необхідне обґрунтувати та визначити педагогічні умови використання елементів арт-терапії при роботі з дітьми з ООП.

Аналіз зарубіжних досліджень, зокрема зі Сполучених Штатів Америки та країн Європейського Союзу, показав, що поняття «педагогічні умови» відсутнє в термінологічному полі зарубіжної педагогічної науки та педагогічної практики, проте воно досить часто зустрічається. Т. Яковишина зазначає, що «незважаючи на широке трактування, розбіжності в ключових словах, використаних для визначення поняття «педагогічні умови», спільним знаменником залишається те, що педагогічні умови – це певного роду чинники, які впливають на перебіг, цілепокладання й результат педагогічного процесу» [3, с. 289]. Також дослідниця викремлює наступні педагогічні умови застосування елементів арт-терапії у закладі вищої освіти (ЗВО): «1) створення спеціального креативного середовища, що сприятиме усвідомленню студентами цінностей, необхідності та потреби використання арт-терапевтичних технологій в освітньому процесі сучасної початкової школи; 2) формування відповідних знань, умінь і навичок щодо використання майбутніми учителями арт-терапевтичних технологій у професійній діяльності; 3) побудова у ЗВО освітнього процесу з